

Pohled na Velkou Javořinu z Podhradských luk u Suchova. V levé části jsou vidět Přední louky s NPR Porážky a bezlesým vrcholem Lesné v pozadí, uprostřed pod Javořinou pak údolí Jamného potoka nad Suchovskými Mlýny.
Foto K. Fajmon

Chráněná krajinná oblast Bílé Karpaty třicetiletá

Ivana Jongepierová, Ondřej Konvička, Karel Fajmon

*Dobre kosenka, dobre kosí, dyž ně má miřá, dyž ně má miřá kržek nosí.
Dobre kosenka pokosuje, dyž ně má miřá, dyž ně má miřá pohrabuje.*

Po staletí se ze svahů Bílých Karpat v období senoseče linuly táhlé tóny koseckých písní, kterými si zdejší lidé zpříjemňovali sklizeň tisíců hektarů luk – polokulturních luk, jež byly neodlučně spjaty s jejich životem. Bez lidí by zde nebyly louky a bez luk by zdejší usedlíci stěží měli dostatek obživy. Málokterá krajina odráží soužití člověka s přírodou tak výmluvně – druhově pestré louky s roztroušenými soliterními stromy a prameništi se střídají s háji, pastvinami, políčky a sady s množstvím starých a často místních odrůd jabloní, hrušní či slivoní. Symboly zdejší přírody – pestrobarevné květy – najdeme nejen na krojích, ale také jako ornamenty na různých stavbách a užitných předmětech. Dodnes se zde rovněž setkáváme s živou tradicí oslav různých svátků (např. fašank, Velikonoce, hody), při kterých se dostávají ke slovu lidové kroje, písně a tance, v jejichž nepřeborném bohatství jako by se odrážela také pestrost okolní přírody.

Obecné údaje

Výnos: vyhláška MK ČR č. 17 644/80 ze dne 3. 11. 1980

Rozloha podle vyhlášení: 71 500 ha
podle GIS: 74 688 ha

1996: Biosférická rezervace UNESCO

2000: Diplom Rady Evropy

Nadmořská výška: 170–970 m

Maloplošná zvláště chráněná území:

- 5 národních přírodních rezervací (NPR)
- 1 národní přírodní památka (NPP)
- 16 přírodních rezervací (PR)
- 30 přírodních památek (PP)

16 evropsky významných lokalit

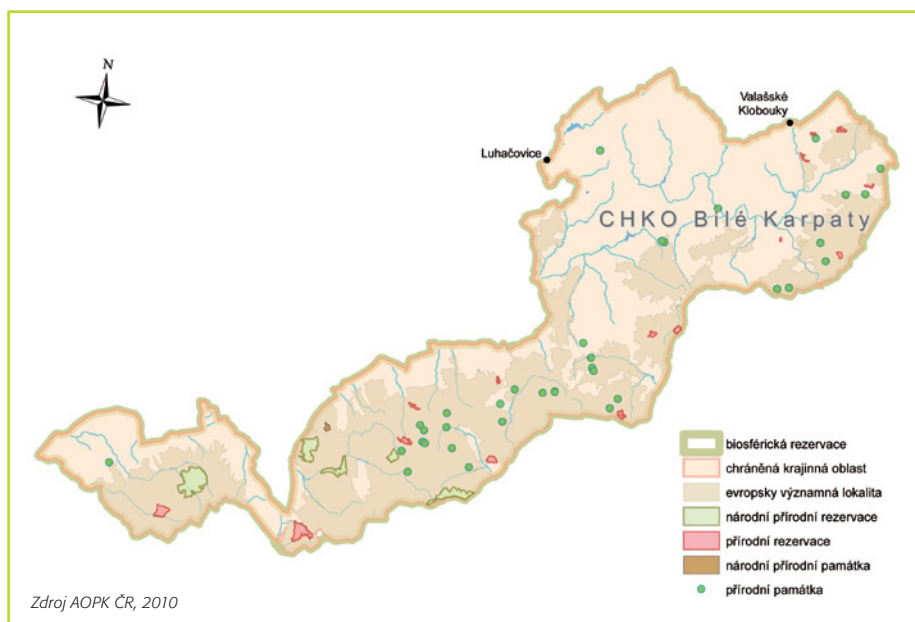
Sídlo správy CHKO:

Nádražní 318, 763 26 Luhačovice

Přírodní podmínky

Bílé Karpaty byly vyvrátněny v třetihorách společně s Alpami a celým Karpatským obloukem. Převážná část území leží na flyšovém podkladu, tvořeném mořskými sedimenty křídý a starších třetihor (paleogénu). Flyšem se rozumí mnohonásobné střídání různých usazených hornin – v Bílých Karpatech zejména pískovců a jílovců, řidčeji slínovců – ve vrstvách silných od několika centimetrů až po několik metrů. Pískovce v nich často obsahují značný podíl uhličitánu vápenatého, a to v podobě vápenného tmelu nebo žilek zaplňujících staré trhlíny. Projevuje se to především v četných usazeninách pěnovců v prameništích.

Komplexy flyšových hornin jsou v širším okolí Komně, v místech tzv. nezdenického zlomového systému, prostoupeny vyvělinami (neovulkanity), především v podobě andezitů, čedičů a porcelanitů. Na vyvěřelých horninách jsou vázány také nálezy různých minerálů.

Zdroj: AOPK ČR, 2010

Na jihozápadě zasahuje CHKO do vídeňské pánve, kterou vyplňují sedimenty z mladších třetihor (neogénu).

Pohoří Bílých Karpat se táhne od Strážnice na jihozápadě k Lyskému průsmyku na severovýchodě. Převážně po jeho hřebnici probíhá státní hranice se Slovenskem.

Celkový reliéf Bílých Karpat do značné míry odráží odlišnou odolnost různých flyšových vrstev vůči zvětřování. Morfologicky výrazněji se uplatňují pouze odolnější písčivce, které budují nejvyšší horské partie. V místech s méně odolnými horninami jsou převážně mírné, dlouhé svahy a oblé, měkce modelované hřbety.

Charakteristickým a velmi častým jevem v místech měkkých hornin jsou svahové sesuvy. Vedou k utváření různých terénních nerovností, v jejichž důsledku se zde nachází pestrá mozaika vlhkých a sušších míst. Často tu vznikají prameniště.

Bílé Karpaty jsou odvodňovány řekami Moravou a Váhem. Rozvodnice obou povodí nejde vždy po hlavním hřebenu. Několik toků (Vlára se svými přítoky, Drietomica, Hrubár–Bošačka, Klanečnica a Teplica) totiž zpětnou erozí prořízlo hlavní hřeben, takže vody z původního povodí Moravy odvádějí do řeky Váhu.

Na řadě míst se vyskytují minerální prameny, jejichž vznik souvisí s vulkanickou činností ve třetihorách. Větší význam mají v luhačovické pramenné oblasti, kde došlo na zlomových liniích k proplynění naftových vod hlubinným oxidem uhličitým, vzácně i sirovodíkem.

Převážná část území náleží do mírně teplé klimatické oblasti. Vrcholové části hřbetů s nadmořskou výškou nad 800 m jsou řazeny do chladné klimatické oblasti. Naopak nejnižší polohy spadají do teplé klimatické oblasti. Zatímco v nejnižších nadmořských

výškách dosahují roční srážkové úhrny necelých 600 mm, ve vrcholových částech pohoří je to více než 920 mm. V území převládá severozápadní proudění, v menší míře dochází k jihovýchodnímu až jižnímu proudění, které má föhnový efekt. Tyto suché a teplé padavé větry způsobují silnou větrnou erozi.

Historie

Na sklonku posledního glaciálu byly Bílé Karpaty převážně bezlesé a jejich úpatí lemovala drsně kontinentální sprašová step. Až do počátku středního holocénu zde měly dostatečný životní prostor četné druhy i společenstva otevřené krajiny. Později tyto druhy mohly přežívat na malých enklávách, které před úplným zalesněním zřejmě ochránila

selektivní pastva velkých divokých býložravců – turů, zubrů a koní.

První osídlení na území dnešní CHKO je okrajově doloženo na počátku neolitu, z období 6000–3500 př. n. l. Stejně jako v následujících obdobích bylo vázáno pouze na vodní toky v kotlinách. Vystřídal se zde postupně lid popelnicových polí, Keltové a Slované.

Po rozpadu Velkomoravské říše se Bílé Karpaty staly hraničním hvozdem na pomezí Království uherského a Markrabství moravského. Vliv přemyslovských knížat však končil na řece Olšavě u Uherského Brodu a vliv uherských králů v Pováží, takže hory byly jakýmsi územím nikoho. Hlavní vlna kolonizace přišla ve 13. století. V následujících stoletích byly v území časté nepokoje, ať už při bojích Uhrů s českým králem, nebo při vpádech Kumánů, Bočhajovců a vojsk krymských Tatarů.

Uklidnění v 18. století znamenalo velmi zásadní zvrat ve využití krajiny v nejvyšších a nejdlehlších částech Bílých Karpat. V té době došlo ke změně životního stylu i hospodaření a byly zakládány typické kopaničářské obce s rozptýlenou zástavbou (Vyskovce, Žitková, Vápenice a Lopeník).

Kolonizace vyšších poloh pohoří radikálně ovlivnila vzhled krajiny. Dosud téměř neprostupný panský les byl parcelován a jednotlivé pozemky přidělovány kolonistům. Ti museli vykloučit stromy a na vrchnostenských pastvinách a loukách pásli především ovce. Na obdělávaných pozemcích se pěstovaly převážně brambory, oves a žito, méně len, konopí, proso a pohanka. Prudší svahy a půdní sesuvy zůstávaly nerozorané a sloužily jako louky a pastviny. Významným prvkem bylo též tradiční ovocnářství; pěstovaly se zejména švest-

Tradiční kosení luk nad Malou Vrbkou

Foto K. Fajmon

Hadí mord nachový (*Scorzonera purpurea*)

Hrachor panonský pravý (*Lathyrus pannonicus subsp. pannonicus*)

Kýchavice černá (*Veratrum nigrum*)

ky, jabloně a hrušně, méně ořechy a ostatní peckoviny. V 19. století se v nižších polohách pásli především hovězí dobytek, ovce převažovaly na Valašskokloboucku a Moravských Kopanicích, méně na Horňácku.

Od 60. let 20. století vznikala zemědělská družstva a státní statky. V tomto období došlo k razantnímu úbytku původních luk a pastvin, a to rozoráním, intenzivním hnojením, nebo naopak ponecháním ladem.

Soukromá políčka s mnoha v současnosti vzácnými plevy se udržela jen jako záhumenky.

Situace se změnila až po roce 1989, kdy bylo upuštěno od intenzivního obhospoda-

řování. Došlo k zatravnění více než sedmi tisíc hektarů orné půdy, na kterých se začalo ekologicky hospodařit. Začaly se také obnovovat remízky a sady a vzniklo i několik rybníků a tůň.

Flóra a vegetace

Přírodní podmínky, historický vývoj a způsob obhospodařování měly vliv nejen na vzhled zdejší krajiny, ale i na biodiverzitu, a to jak druhů, tak biotopů. K nejvýznamnějším biotopům se řadí louky, dubohabřiny a bučiny, prameniště, staré sady a záhumenky.

Bělokarpatské květnaté louky patří k nejrozsáhlejším a druhově nejbohatším travino-

bylinným porostům ve střední Evropě. Pro bohaté zastoupení vstavačovitých – jak co do počtu druhů, tak i do početnosti populací – bývají označovány též jako bělokarpatské orchidejové louky.

Po fytocenologické stránce patří k teplomilným travním společenstvům svazu *Cirsio-Brachypodium pinnati*. Na zachovalých nehněných loukách lze nalézt na ploše 2,25 m² kolem 75 rostlinných druhů a na ploše 20 m² až 110 druhů! Klíčovými faktory výjimečné biologické rozmanitosti a stability jsou geografická poloha, dlouhodobý historický vývoj, extenzivní způsob obhospodařování a v neposlední řadě celková rozloha luk.

Rozrazil latnatý široolistý (*Pseudolysimachion spurius subsp. foliosum*)

**Kosatec různobarvý (*Iris variegata*)
Snímky na této straně J. W. Jongepier**

**Srpice karbincolistá (*Serratula lycopifolia*)
Foto K. Fajmon**

Centrem rozšíření těchto luk je jihozápadní část Bílých Karpat – oblast mezi Radějovem a Stráním. V menší míře jsou zachovány i na Moravských Kopanicích, Valašsko-kloboucku a na slovenské straně pohorí.

Několik druhů se v České republice vyskytuje pouze zde, například všivec statný (*Pedicularis exaltata*), hrachor panonský pravý (*Lathyrus pannonicus* subsp. *pannonicus*), rozrazil latnatý široolistý (*Pseudolysimachion spurium* subsp. *foliosum*), smldník kmínolistý (*Peucedanum carvifolia*), pastarček dlouholistý moravský (*Tephrosia longifolia* subsp. *moravica*), tořič čmelákovitý Holubého (*Ophrys holosericea* subsp. *holubiana*) či plevnatec lesostepní (*Danthonia alpina*), nebo zde mají nejbohatší populace, například srpice karbincolistá (*Serratula lycopifolia*), žlutucha jednoduchá svízlovitá (*Thalictrum simplex* subsp. *galioides*), rudohlávek jehlanovitý (*Anacamptis pyramidalis*), kosatec různobarvý (*Iris variegata*), k. trávolistý (*I. graminea*), vstavač bledý (*Orchis pallens*), hlavinka horská (*Traunsteinera globosa*) nebo kozinec dánský (*Astragalus danicus*).

Mezi další vzácné druhy patří mečík bahenní (*Gladiolus palustris*), kýchavice černá (*Veratrum nigrum*), šafrán bělokvetý (*Crocus albiflorus*), lilie cibulkonosná (*Lilium bulbiferum*), vstavač osmahlý (*Orchis ustulata*), plamének přímý (*Clematis recta*), hořec křížatý (*Gentiana cruciata*), len žlutý (*Linum flavum*) nebo hadí mord nachový (*Scorzonera purpurea*).

Ve vyšších polohách střední a východní části CHKO vznikly na přepásaných loukách na mělčích půdách a kyselejších flyši krátkostébelné, druhově poněkud chudší porosty svazu *Cynosurion*, náležející k asociaci *Anthoxantho-Agrostietum*. Vzácně zde

roste např. vstavač kukačka (*Orchis morio*), vemeníček zelený (*Coeloglossum viride*), prstnatec bezový (*Dactylorhiza sambucina*) a hořeček žlutavý (*Gentianella lutescens*). Zejména v okolí Brumova a Valašských Klobouk najdeme na kyselých pískovcích i acidofilní trávníky svazu *Violion caninae*.

Součástí travních porostů jsou velmi často také pramenné výchozy a luční mokřady. Jejich vegetace se liší podle dynamiky vodního režimu a chemismu vody. Nejvzácnějšími společenstvy je vegetace svazu *Caricion davallianae* s výskytem suchopýrů (*Eriophorum* spp.) a vzácně i ostřice Davallovy (*Carex davalliana*). Rostou zde některé druhy orchidejí, jako prstnatec pletový (*Dactylorhiza incarnata*), p. májový (*D. majalis*), krušík bahenní (*Epipactis palustris*), pětiprstka hustokvětá (*Gymnadenia densiflora*) nebo velmi vzácný hlízovec Loeselův (*Liparis loeselii*). V okolí prameništ se vzácně vyskytuje i kosatec sibiřský (*Iris sibirica*), vrba rozmarýnolistá (*Salix rosmarinifolia*) nebo některé drobné druhy z okruhu pampelišky bahenní (*Taraxacum* sect. *Palustria*). V tůňkách na prameništích jsou časté porosty parožnatky (*Chara vulgaris*).

V travních společenstvech Bílých Karpat bylo zjištěno přes 800 druhů rostlin. Podle vyhlášky č. 395/1992 je mezi nimi 27 kriticky ohrožených, 34 silně ohrožených a 32 ohrožených druhů. Ochrana travních porostů je zajištěna ve 43 maloplošných zvláště chráněných územích (MZCHÚ) na výměře 1 136 ha a na 2 892,5 ha I. zóny odstupňované ochrany přírody.

Zvláštností Bílých Karpat jsou i plevelová společenstva. V jihozápadní části se na záhumenkách udržely teplomilné plevele, např. štěničník paprskující (*Bifora radians*),

hrachor pačočkový (*Lathyrus aphaca*) nebo hořinka východní (*Conringia orientalis*). V oblasti Moravských Kopanic dosud vzácně najdeme silenku galskou (*Silene gallica*) nebo světep stoklasu (*Bromus secalinus*).

Ve starých sadech přežívají staré a krajové odrůdy ovocných dřevin, kterých zde bylo zmapováno několik stovek. Jejich travnatý podrost má často charakter jednosečných nehnojených luk a skrývá i mnohé druhy vstavačovitých. Ovocné stromy navíc hostí velmi vzácné druhy lišejníků, např. terčovka *Parmelia glabra* zde má jedinou lokalitu v České republice.

V nižších polohách je krajina z větší části odlesněná. Pokud jsou zde zachovány lesy, jde především o karpatské dubohabřiny (*Carici pilosae-Carpinetum*), méně i panonské dubohabřiny (*Primulo veris-Carpinetum*).

Velmi vzácné jsou šípákové doubravy (*Corno-Quercetum*), jejichž fragment přežil jen v přírodní památce Žerotín u Radějova. Rozšířenější jsou doubravy mochnové (*Potentillo albae-Quercetum*).

Ve vyšších polohách se zachovaly různé typy květnatých bučin (svaz *Fagion*), zejména bučiny s ostřicí chlupatou (*Carici pilosae-Fagetum*). Jen v nejvyšších polohách (např. na Javořině) se vyskytují bučiny s kyčelnicí devítilistou (*Dentario enneaphylli-Fagetum*), na prudké svahy jsou vázány suťové lesy (*Lunario-Aceretum*). Pouze na hřebenu Královce u Valašských Klobouk je doložen přirozený výskyt jedle.

Z chráněných lesních druhů patří k nejzajímavějším razilka smrdutá (*Aposeris foetida*), mochna drobnokvětá (*Potentilla micrantha*), violka bílá (*Viola alba*), ostřice bílá (*Carex alba*), mázdřinec rakouský (*Pleurosporum austriacum*) nebo krušík drobnolistý (*Epipactis microphylla*).

Z území je zatím známo přes 400 druhů mechorostů. Nachází se zde i velké množství různých druhů hub. Z chráněných je to hřib satan (*Boletus satanas*), hřib Fechtnerův (*B. fechtneri*), hřib královský (*B. regius*), muchomůrka císařka (*Amanita caesarea*) a lanýž letní (*Tuber aestivum*). Z lesních porostů patří po mykologické stránce k nejcennějším biotopům staré bučiny v severovýchodní části území, které hostí početnou skupinu mykorhizních a dřevokazných hub. V travních porostech bylo zjištěno 15 ohrožených druhů voskovek (*Hygrocybe* spp.).

Fauna

Fauna Bílých Karpat je velmi bohatá a v mnoha ohledech jedinečná. Vycházíme-li z poznatků o dobře probádaných skupinách, ve kterých bylo dosud zjištěno kolem 50–60 % druhů známých z území České republiky, lze předpokládat, že se v Bílých Karpatech vyskytuje nejméně 20 tisíc druhů živočichů, z toho alespoň 16 tisíc druhů bezobratlých.

Modrásek očkovaný (*Phengaris teleius*)

Foto O. Konvička

Vřetenuška ligrusová (*Zygaena carniolica*)

Tesařík alpský (*Rosalia alpina*)

Květnaté louky představují důležité útočiště pro několik desítek vzácných a ohrožených druhů hmyzu. Žije zde např. sklípkanek černý (*Atypus piceus*), vzácní sekáči *Zacheus crista* a *Egaenus convexus*, střevlíček *Pterostichus incommodus*, krasec uherský (*Anthaxia hungarica*), krytohlav *Cryptocephalus gridelii*, mandelinka *Galeruca dahlí*, štitonoš *Cassida canaliculata*, nosatci *Donus vienensis* a *Liparus dirus* a celá řada dalších vzácných brouků. Z motýlů je zde typický perleťovec dvouřadý (*Brenthis hecate*), modrásek hořcový (*Phengaris alcon*), modrásek očkovaný (*Phengaris teleius*), vřetenuška ligrusová (*Zygaena carniolica*), pabourovec jestřábníkový (*Lemonia dumi*),

různé druhy mūr, píďalek aj. V celém pohoří je hojně pozorován křížák pruhovaný (*Argiope bruennichi*) a kudlanka nábožná (*Manitis religiosa*). Solitérní staré duby ve větších lučních komplexech podmiňují hojný výskyt roháče obecného (*Lucanus cervus*) a celé řady jiných vzácných brouků prodělávajících vývoj ve dřevě, např. pestrokrovečníka *Aporthopleura sanguinicollis*.

Z ptáků zde přežívají dosud relativně početné populace křepelky polní (*Coturnix coturnix*) a chřástala polního (*Crex crex*). Na loukách v jižní části Bílých Karpat hnízdí např. linduška lesní (*Anthus trivialis*), strnad luční (*Emberiza calandra*) či bramborníček hnědý (*Saxicola rubetra*).

V lesních porostech vyšších poloh žije mnoho bezobratlých živočichů typických pro karpatské lesy – např. měkkýši modranka karpatská (*Bielzia coerulans*), vlahovka karpatská (*Monachoides vicina*) a skalnice lepá (*Faustina faustina*), brouci *Pterostichus pilosus*, *P. foveolatus*, *Abax schueppeli rendschmidtii*, *Carabus obsoletus*, tesařík alpský (*Rosalia alpina*), lesák rumělkový (*Cucujus cinnaberinus*), *Melandrya dubia*, *Platydemus dejeani* nebo *Xanthochroa carniolica*. Ve starších porostech hnízdí čáp černý (*Ciconia nigra*) a v posledních letech se šíří krkavec velký (*Corvus corax*).

Na lesních cestách je téměř v každé kaluži možné nalézt kuňku žlutobřichou (*Bombina variegata*), v lesích a u potoků je hojný mlok skvrnitý (*Salamandra salamandra*).

Především v severovýchodní části pohoří se vzácně vyskytuje rys ostrovid (*Lynx lynx*), ze Slovenska se občas zatoulá i medvěd hnědý (*Ursus arctos*).

Pro Moravské Kopanice a Vlárský průsmyk je charakteristický výskyt užovky stromové (*Zamenis longissimus*).

Problémy ochrany přírody a krajiny

Hlavním cílem ochrany přírody v CHKO Bílé Karpaty je stejně jako v mnoha jiných chráněných krajinných oblastech udržení druhového bohatství a zachování krajiny.

Největší důraz se od poloviny 80. let 20. století klade na údržbu lučních MZCHÚ, později i I. zón a dalších lokalit s výskytem chráněných a ohrožených druhů. První snahy mnoha dobrovolníků přešly během let do současného systému údržby, do kterého správa CHKO prioritně zapojuje vlastníky a uživatele pozemků. Jsou mezi nimi i některé nevládní organizace, jako například ZO ČSOP Kosenka Valašské Klobouky nebo

Modranka karpatská (*Bielzia coerulans*)

Snímky na této straně O. Konvička

ZO ČSOP Jalovec Horní Němčí. Správa věnuje velké úsilí na zajištění dostatku finančních prostředků, jež každoročně představují objem 8–10 mil. Kč, i na zajištění dostatečného počtu zhotovitelů (150–200). Ještě donedávna se kosilo především s ohledem na výskyt orchidejí – s důrazem na pokosení celé lokality – po odkvětu během července. V současnosti se přihlíží i k nárokům dalších organismů, především hmyzu. Dosažení takové údržby, jež by vyhovovala všem organismům, je v podstatě nemožné. Řešením je mozaikovitá seč, kdy je každá lokalita rozdělena na různé segmenty, které se kosí v několika termínech od konce května do konce září.

Louky v Bílých Karpatech jsou nejen udržovány, ale i obnovovány. Od roku 1999 je používána regionální travinobylinná směs, kterou bylo doposud zatravněno 470 ha, což je zhruba 7 % všech zatravněných ploch na území CHKO v posledních 15 letech. Zatravnění každé plochy předchází příprava osiva, které je částečně pěstováno z místního materiálu v matečných porostech, částečně vykartáčováno na zachovalých lučních lokalitách. Přípravu osiva zajišťuje ZO ČSOP Bílé Karpaty. Důležitým krokem je i vytipování vhodných lokalit k zatravnění. V prvních letech to byla především ochranná pásma některých MZCHÚ, nyní převažují erozí postižené plochy nebo pozemky, které jejich vlastníci či uživatelé chtějí obhospodařovat extenzivněji. I když zpočátku nebylo jednoduché zemědělcům přesvědčit, že je regionální travinobylinná směs pro zatravnění výhodnější než klasická jetelotravní směs, v současnosti se touto bělokarpatskou směsí každoročně zatravní více než 50 ha.

Problémem především v severní části CHKO je nepovolené zalesňování luk a pastvin geograficky nepůvodním smrkem. Správa CHKO podniká různé kroky, aby situaci zlepšila – od osvěty a vysvětlování až po sankce. Stejně tak se snaží zamezit, aby byla mys-

liveckými sdruženími budována příkrmiště v I. zónách a MZCHÚ.

Zcela samostatnou kapitolou je pak mediálně známá kauza obory Radějov, ve které došlo přemnožením spárkaté zvěře k poškození nejen přírodní rezervace Kútky (jež je součástí této obory), ale i všech lesů a dalších travních porostů, které se v oboře nacházejí. Správa CHKO Bílé Karpaty usiluje o záchranu nejen PR Kútky, ale i celého ekosystému zdejších lesů, a to jak legislativně (omezení vstupu zvěře na území PR podle § 66 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny; návrh na snížení počtu spárkaté zvěře), tak praktickými opatřeními (vyplacení části PR).

Krajinný ráz pozitivně ovlivňují výsadby mladých vysokokmenných sadů. Na mnoha místech se daří uplatňovat staré a místní odrůdy ovocných stromů, které se zde pěstují v ovocné školce v Bojkovicích.

Ohlédneme-li se za uplynulými 30 lety, dá se říci, že se stav území v CHKO hodně

zlepšil – intenzivní zemědělská výroba z převážné části přešla na ekologické zemědělství, mnohé opuštěné pozemky se znovu začaly udržovat, při péči o vybrané lokality se začal brát ohled na různé skupiny organismů, do krajiny se postupně vrací rozptýlená zeleň... Ale! Zdejší krajina je velmi křehký organismus, který dnes vzhledem k úbytku místního obyvatelstva přežívá jen díky finančním dotacím. Pokud by z jakýchkoliv důvodů došlo k omezení či dokonce zastavení jejich přísunu, třeba jen na několik let, mohlo by to ohrozit druhové bohatství i samotnou existenci řady společenstev a také jedinečný krajinný ráz. Do dalších let si proto přejeme, aby byl vždy dostatek lidských i finančních zdrojů k údržbě celého území, aby tak toto „rodinné stříbro“ zůstalo dochováno i těm, kteří přijdou po nás.

Autoři pracují na Správě CHKO Bílé Karpaty

Pohled na NPR Čertoryje

Foto K. Fajmon

SUMMARY

Jongepierová I., Konvička O., Fajmon K.: To the 30th Anniversary of the Bílé Karpaty/White Carpathians Protected Landscape Area

The Bílé Karpaty/White Carpathian Mts. were designated a Protected Landscape Area (PLA) in 1980 and became a UNESCO Biosphere Reserve in 1996. The PLA includes hills and low mountains which were folded in the Tertiary, in the same time as the Alps were. It stretches out over a length of 80 km along the Czech-Slovak border. Its scenery has been largely created and modified by humans: hardly anywhere else man and nature are so closely related. This is

demonstrated by the diversity in (particularly plant and insect) species and communities on the one hand, and by the richness in fruit tree cultivars as well as the variety in songs, folk costumes, ornaments, customs, and traditions on the other. The White Carpathian flower meadows are among the most species-rich communities in Europe, but the broadleaved forests, particularly near-pristine oak-hornbeam and old-growth beech stands, are also of great importance. A wide range of wild plant and animal species are endemic to the Czech Republic or have the largest populations of the country here. The main tasks of the PLA Administration are yearly management and restoration of grassland communities. It also tries to prevent game feeding in nature reserves and other parts of protection zone I, and the planting of non-native conifers. Another threat to biodiversity is overpopulated game.